

Provinciale Staten

Clustercode PP
Ons kenmerk DOC-00761341
Bijlage(n) -

Uw kenmerk -
Maastricht 18 maart 2025
Verzonden 19 maart 2025

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder 'Op weg naar een Limburgse Defensie Propositie'

Geachte Staten,

Via deze mededeling portefeuillehouder willen wij u tussentijds op de hoogte brengen van de gesprekken die wij voeren met het ministerie van Defensie en andere betrokken partijen op weg naar een Limburgse Defensie Propositie, die in de loop van het voorjaar gereed zal zijn. Met deze propositie willen wij in deze roerige tijden bijdragen aan de Limburgse en Nederlandse weerbaarheid en veiligheid en daarbij tegelijkertijd als Limburgse samenleving de kansen benutten die daarmee samenhangen. Zowel publiek als privaat.

In 1992 werd het NAVO-hoofdkwartier en verbindingscentrum Cannerberg gesloten en ontmanteld, omdat de oorlogsdreiging na de val van de Berlijnse Muur was verdwenen. In de voorafgaande drie decennia was het gangenstelsel in Limburg de thuisbasis van een belangrijk communicatie- en coördinatiecentrum voor de NAVO, onder andere voor de luchtverdediging en de coördinatie van militaire operaties in de noordelijke helft van West-Duitsland. Na een halve eeuw vol dreigingen braken jaren aan van zorgeloze veiligheid en vredesdividend. Het hoofdkwartier was niet langer nodig. De kilometerslange gangen van de Cannerberg werden niet langer gebruikt door officieren van de NAVO, maar opengesteld voor toeristen.

Hoe anders is de situatie in 2025. Er is oorlog en onrust aan de randen van Europa, (hybride) dreigingen tasten de stabiliteit en het functioneren van onze samenleving aan en nieuwe invloedssferen ontstaan in de mondiale geopolitiek. Technologische ontwikkelingen en digitale transformaties – bijvoorbeeld op het gebied van rekenkracht en drones – maken het veiligheidsbeeld bovendien complexer en multidimensionaal. Door de toenemende Amerikaanse focus op Azië – en met name de strategische competitie met China – tekent zich af dat Europa meer en meer voor zichzelf zal moeten opkomen als het om de eigen verdediging en het afwenden van oorlogsdreiging gaat.

Het Nederlandse kabinet heeft omvangrijke defensie-investeringen aangekondigd, en doet een dringend beroep op regionale overheden om hun rol te pakken in de creatie van een veilige en weerbare samenleving. Een oproep die direct aansluit bij twee moties die uw Staten hebben aangenomen (3113 en 3130), waarin onder meer ons college wordt gevraagd hoe de provincie kan bijdragen aan het realiseren van de weerbaarheidsopgaven waar Nederland en Europa voor staan. Limburg wil gehoor geven aan beide oproepen en spreekt de ambitie uit om – net als tijdens de Koude Oorlog – een rol van betekenis te vervullen in het beschermen van de nationale en Europese veiligheid.

Ook in de afgelopen 23 jaar is de hechte band tussen Limburg en defensie blijven bestaan. In onze provincie zijn niet alleen het NAVO Joint Force Command en het NAVO Command & Control Center gevestigd, die in tegenstelling tot de ‘Cannerberg’ wel operationeel zijn gebleven, maar bevinden zich onder meer ook de thuisbasis voor het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando (de voormalige vliegbasis De Peel), militaire oefenterreinen en laagvlieggebieden voor helikopters, alsmede twee brigades van de Koninklijke Marechaussee. Limburg is bovendien strategisch gelegen in het Rijnlandse hart van Europa met twee belangrijke NAVO-luchthavens in België en Duitsland in de directe nabijheid (Kleine Brögel en Geilenkirchen) alsmede Volkel nabij Venray.

De provincie Limburg kent daarnaast een echte defensiecultuur en traditie. Weert denkt met weemoed terug aan de status van garnizoensstad. De witte kruizen op de Amerikaanse begraafplaats van Margraten en de namen op de Muur van Vermisten zijn geadopteerd en zitten in de harten van de Limburgse bevolking. Met de aankomende Limburgse Defensie Propositie wil de provincie ook aan deze geschiedenis en verbondenheid recht doen. In de afgelopen periode hebben wij gezocht naar een versterkte samenwerking met het ministerie van Defensie. Het is verheugend dat deze gesprekken lijken te leiden naar een sterk strategisch partnership. Samen werken we aan veiligheid met nieuwe focus, urgentie en samenwerking.

We zijn die gesprekken ingegaan vanuit twee onderliggende uitgangspunten. Op de eerste plaats het besef dat het versterken van veiligheid groter is dan de krijgsmacht zelf en meer vergt dan het simpelweg investeren in nieuwe materieel. In zijn rapport *Safer Together*, geschreven in opdracht van de Europese Raad, concludeert de Finse oud-president Sauli Niinistö dat EU-lidstaten een langdurige oorlog alleen kunnen afwenden als zij hun krijgsmachten niet alleen verbreden en verdiepen, maar ook beter laten aansluiten op nationale crisisstructuren. En op de tweede plaats het multidimensionale veiligheidsbeeld dat hieruit voortvloeit. Veiligheid is een veelzijdig thema geworden: van het belang van civiel-militaire productie, tot innovatie en ruimte om te oefenen. En van de noodzaak tot meer autonomie op het gebied van strategische grondstoffen tot een vitale arbeidsmarkt en solide infrastructuur. Deze brede blik is nodig om bevolking en bedrijven weerbaar te maken, ook in de provincie Limburg.

De unieke kracht van Limburg zit in het samenkomen van veel van deze dimensies in een overzichtelijk geografisch gebied, met staande en bewezen publiek-private samenwerkingsstructuren en een strategische ligging. Het partnerschap dat Limburg met het ministerie van Defensie wil vormgeven, kan vanuit deze brede waaier aan mogelijkheden worden opgezet. Uiteraard zoeken we maximaal naar kansen via inzet van het bedrijfsleven en kennisinstellingen en via combinaties van militaire en civiele innovatie en productie (“dual use”).

We steunen hierbij op de volgende eigenschappen/voorzieningen.

Internationale samenwerking en gastheerschap: in Brunssum is een van de drie Europese Allied Joint Force Command Headquarters gevestigd (JFC), een militair hoofdkantoor van de NAVO op operationeel niveau. Daarnaast is Brunssum de logistieke en onderhoudsbasis voor alle digitale capaciteiten van de NAVO, het Command and Control Services Control Center. Dit centrum bouwt op civiele toeleveranciers uit de directe omgeving. Verder zijn er opslagfaciliteiten Brunssum in Eygelshoven.

Sterke industriële basis: een breed scala aan (maak)bedrijven die al aan Defensie leveren of dat kunnen gaan doen. Het Limburgse portfolio bevat onder meer precisietechnologie, hoogwaardige optomechatronica, vezelproductie, verpakkingsoplossingen voor veilig transport, kabel- en draadoplossingen, metaalbewerking, engineering en projectmanagement, productie van speciale voertuigen, IT-transformatieoplossingen dronesystemen en uiteenlopende (onderhouds)onderdelen voor defensie.

Kennis & Innovatie: vier campussen onder de overkoepelende structuur van Brightlands met innovatie als rode draad: Venlo (gezondheid en voeding), Chemelot (nieuwe/slimme materialen), Heerlen (smart services, waaronder AI) en Maastricht (health campus). Ook heeft TNO een diepe verankering in onze regio.

Onderwijsinstellingen: Twee Universiteiten, drie Hogescholen en drie MBO-scholen. Deze instellingen werken actief samen in een provinciaal onderwijsoverleg, het enige in zijn soort in Nederland.

Arbeidsmarkt: enige provincie met staand onderwijsbeleid en een sterke brede waaier aan afstemming op Limburgs niveau op universitair, hoger en MBO-onderwijs.

Gezondheid: vijf ziekenhuizen (op totaal zeven locaties).

Samenwerking over de grenzen: nabijgelegen militaire vliegvelden in Kleine Brögel Geilenkirchen (AWACS) en Volkel. Kennisinstellingen in Aken, Luik en Hasselt. Provinciale samenwerking/kruisbestuiving mogelijk met nabijgelegen kennisclusters in Brabant.

(Militaire) infrastructuur en oefenen: de Luitenant-generaal Best Kazerne als basis van het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando (de Peel), oefenterrein Weerterheide, twee brigades van de Koninklijke Marechaussee (Venlo en Maastricht Aachen Airport) met een belangrijke rol in grensbewaking en Maastricht Aachen Airport.

Logistiek: Limburg is een multimodaal logistiek knooppunt met uitstekende verbindingen over weg, buis, spoor en water, plus Maastricht Aachen Airport. Qua spoor is Venlo de verbinding met het Duitse achterland (haven van Duisburg). Bovendien is Limburg via de waterrotonde langs twee routes verbonden met Rotterdam: traditioneel via Waal en Maas en via Luik, het Albertkanaal en Antwerpen. Het nieuwe kanaal dat in Noord-Frankrijk wordt gegraven – en dat de Seine met de Schelde gaat verbinden – zal Limburg ook rechtstreeks met Parijs verbinden.

Limburg wil de hierboven beschreven veelzijdigheid – met een focus op de regionale maakindustrie, arbeidsmarkt, innovatiekracht en onderwijssector – activeren om bij te dragen aan het versterken van de veiligheid van Nederland en Europa; daarbij aansluitend op de behoeften van het Ministerie van Defensie. Het partnerschap met Defensie wordt – nu en in de toekomst – geladen met projecten die zich centreren binnen de thema's ruimte, industrie/productie en innovatie.

Wij hebben besloten om de eerste aanzet van de Limburgse Defensie Propositie voor uw Staten ter inzage te leggen, onder de verplichting tot geheimhouding op grond van artikel 84 en 85, tweede lid, van de Provinciewet. Bij uw Griffie wordt deze informatie ter inzage gelegd van 20 maart 2025 tot en met 3 april 2025. Op de inzage door de leden van uw Staten is de procedure van toepassing, zoals beschreven in de brief aan uw Staten verzonden op 28 maart 2023.

De verplichting tot geheimhouding wordt opgelegd omdat er sprake is van informatie die onder een uitzonderingsgrond van de Wet open overheid (Woo) valt. Meer specifiek gaat het hier om informatie die inzicht geeft in een lopend proces, waarover nog onderhandelingen plaatsvinden. Daardoor zijn de economische en financiële belangen van ons bestuursorgaan in het geding (5.1, tweede lid, sub b, Woo). Deze verplichting tot geheimhouding duurt voort totdat uw Staten deze opheffen.

We werken momenteel aan het verder afstemmen en verfijnen van de inhoud ervan met het ministerie van Defensie, met het bedrijfsleven en overige partners, zodat we de kracht van Limburg optimaal voor veiligheid en weerbaarheid kunnen laten werken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

S.H.M. Satijn